

Nagypáli Ökofalu

Nagypáli község Zala megyében, Zalaegerszegtől 8 km-re helyezkedik el. Népesége 580 fő.

ZÖLD ÚT FALUFEJLESZTÉSI PROGRAM 1997 – 2015

Alapelvek:

A Zöld Út falufejlesztési program 1997-ben vette kezdetét Nagypáliban, melynek fő célja egy fejlett európai színvonalú, önfenntartó településsé fejlődés, megőrizve a magyar, és területi egységből adódóan a göcseji falvak hagyományait. A követni kívánt fejlesztési irányokat már a legelejétől fogva meghatározták: megújuló energiaforrások alkalmazása, turizmusfejlesztés, közösségépítés, környezetvédelem és környezettudatosság kialakítása, valamint helyi termékek előállítás.

Gazdasági, társadalmi elemek:

Nagypáliban elsőként felmerülő probléma volt a lakosság elöregedése és csökkenése. A fejlesztések korai szakaszában ezen tényezők megállítása, megfordítása volt a cél. Ennek köszönhetően épült ki az amerikai stílusú lakópark, mely jelenleg közel 90 családnak biztosít otthont. A következő probléma (az akkori elöregedő társadalomból adódóan) a helyi közösség hiánya volt, amelyet az önkormányzat szemléletváltásával, valamint civil szervezetek alapításával igyekeztek ellensúlyozni, így alakult meg a Polgárőr Egyesület Nagypáli, a Nagypáli Tűzoltó Egyesület, a Nagypáli Nyugdíjasok Közossége, Nagypáli Verseny és Szabadidősport Egyesület, a Nagypáli Ifjúsági Egyesület, a „Faluért” Alapítvány stb. A harmadik, egyben a fejlesztések fő vonalaként a helyi gazdaságfejlesztési irányok meghatározása volt. Itt kapott szerepet a helyi turizmusfejlesztés, a vállalkozások koordinációja, ingatlan beruházások, valamint a megújuló energiák

és agrárenergetikai elképzelések, utóbbi néhány részletesebb elképzeléssel, mint bioszolár fűtésrendszer kiépítése, a Megújuló Energiaforrások Innovációs Ökocentruma és az agrárenergetika.

Fejlesztések:

A Zöld-út program 3 alappillére:

- gazdasági, társadalmi, infrastrukturális és pénzügyi helyzetelemzés
- az elemzésekre épülő koncepciók kialakítása SWOT-analízis, célmeghatározás és a fejlesztési program vázlatának megalkotása
- az első két stratégiai pont elvégzése után, a részletes fejlesztési program kialakítása (a Zöld út céljai, fejlesztési irányok kialakítása, eszközrendszer meghatározása, mérföldkövek, források elérhetősége, megújuló energiák előállítás és energia megtakarítás, agrárenergetika, öko-állattartás, környezetvédelem)

Szemléletformálás:

Fontos már kisgyermek korban elkezdni a környezettudatos életmódra nevelést, melyhez a különböző helyi és kistérségi rendezvények nyújtanak segítséget. Az évente megrendezésre kerülő mobilitási hét alkalmával kicsiknek és nagyoknak egyaránt lehetősége nyílik a falu elektromos kerékpárjait kipróbálni, valamint játékos családi vetélkedőkön szerezhetnek ismeretek a faluban megtalálható megújuló energiaforrások használatáról. Helyi akciók keretén belül a civil szervezetek is igyekeznek olyan programokat szervezni, melynek keretén belül lehetőség nyílik megismerkedni a különböző technológiákkal. Nagypáli vezetősége olyan partnerekkel igyekszik együtt dolgozni és projektkapcsolatokat kialakítani, melyek szintén központi szerepet szánnak a megújuló energiáknak, környezetszennyezésnek, fenntartható fejlődésnek. Ennek érdekében a faluban gyakran szerveznek szakmai konferenciákat, találkozókat, melyekről igyekeznek a lakosságot is értesíteni.

Energetikai intézkedések

Napelemes rendszerek telepítése: 2012 óta folyamatosan kerülnek kiépítésre közösségi épületek tetőszerkezetén a napelemes rendszerek (elsőként a „Napratorgó napelem” jött létre). A napelemeknek köszönhetően a közösségi épületek költségeit részben fedezi, továbbá a helyi lakosok számára is elérhetővé tették annak használatát.

Napkollektor telepítés, Napelem telep, Energiapark: A napkollektor olyan épületgépészeti berendezés, amely a napenergia felhasználásával közvetlenül állít elő fűtésre, vízmelegítésre használható hőenergiát. A Napelem telep 60db napelemből áll, és hidraulikus napkövető forgató rendszerrel van felszerelve. Célja, hogy részint kielégítse a helyi önkormányzati, vállalkozói, civil, illetve magánszemélyek villamos energia szükségletét, hozzájárulva az energia függetlenségre való törekvéshez. Nagypáli egyik fő fejlesztési iránya a megújuló energiaforrások alkalmazása, ezért 2012-ben EMVA támogatásból kialakításra került egy Energiapark a Községi ház melletti 4000 m² területen, ahol az eredmények bemutatása mellett az alkalmazott technológiák népszerűsítése is cél. A park központi eleme a napkollektor, ami egy 4kW teljesítményű napkövető, villamos energia előállító rendszer, és egy szél- és napenergiát egyaránt hasznosító hibrid erőmű.

Energiaültetvény-kísérletek: Az energiaültetvény-kísérletek az energiafűz ültetvények létrehozásával kezdődtek 2012-ben. Közel 2 hektár területen ültettek el 40 000 tő, élőlő fűz csemetét, melyeket 2 évente aratnak, a learatott fűzből fa aprítékot készítenek, amit a közintézmények fűtéséhez használnak fel magas fűtőértéke miatt, de a már betermelt ágak kézműves termékek alapanyagaként is szolgálnak (kosárfonás, lábtörlő stb). Az energiaültetvény-kísérletek következő állomása a smaragdafa mozgalom volt, melyet Nagypáliban először 2014-ben telepítettek. Széles, nagy felületű leveleivel tízszer több széndioxidot köt meg és arányosan több oxigént termel, mint bármely más fás szárú növény. Ezen kívül gyors növekedésű, javítja a levegő áramlását és páratartalmát, erős gyökérzete megakadályozza a talajeróziót. Ipari méretben elnyeli a port és szmogot.

Épületenergiái fejlesztések: Ezen fejlesztések közé soroljuk elsősorban a közösségi épületek napelemes bővítéseit, melyek teljes mértékben lefedik az épületek közüzemi villamos-energia fogyasztását. A Logisztikai Központban beépítésre került egy hőszivattyú rendszer is, továbbá ott kezdték el elsőként a szürkevíz hasznosítást.

Elektromobilitás: A falugondnok és a szociális gondozó számára üzembe állítottak egy elektromos robogót, míg 2016. tavaszán egy Renault típusú elektromos autóra is sikerrel pályázott a település.

Térvilágítás: A LED lámpák használata igazolja, hogy jobb hatásfokkal, költséghatékonyabban, hosszabb élettartalommal működtethető forrásról van szó, mint a hagyományos izzót, vagy halogén lámpát használnánk. Legnagyobb előnyük az energiatakarékosság.

Turizmushoz kapcsolódó egységek

Integrált Közösségi Szolgáltató Tér, Főnix Szolgáltató Központ: A község központjában működő közösségi épületben az információ szolgáltatás mellett helyi könyvtárat üzemeltetnek, illetve közösségi, ifjúsági és kulturális programokat szerveznek és bonyolítanak le. Szintén a falu központjában áll a lakosok és a környékre látogató turisták számára kialakított, LEADER támogatással megvalósuló Főnix Szolgáltató Központ. Az épületegyüttes egy négy lakásból álló, 8 fő befogadására alkalmas, modern technológiával felszerelt apartmanházból, egy klubkávézóból és egy vegyesboltból áll. A komplexum fő célja a falusi turizmus fellendítése mellett a természetvédelem népszerűsítése az alternatív energiaforrások kihasználásának szemléltetésével.

Grund és szabadidőpark: A 3700 m²-es területen kialakított Grund és szabadidőpark egy megszokottnak nem nevezhető, természetes anyagokból készült játszótér, mely központi eleme egy négy tornyos vár, amit alagúton, szerpentinon és mászó falon is bevehetnek a gyerekek. A várhoz kötődő

gombházakhoz tartozik még egy növényekből álló labirintus, tengő pálya és egy nagyméretű sakktábla is.

Helyi Termék Kiállító Tér: Egy földalatti, domboldalba épített különleges kiállító tér, mely szintén a megújuló energia felhasználásával valósult meg. Az építmény villamos energia és melegvíz igényének kielégítését fotovoltaikus napelem telep biztosítja, továbbá klimatizálását a földből kiálló kilátótorony távvezérelt nyílászárói nyújtják, míg a megvilágítására energiatakerékos LED fényforrásokat helyeztek el. A létesítmény megvalósításával lehetővé vált a lakosság által termelt termékek megismertetése, a kézműves és kulturális értékek prezentálása, a házi élelmiszerekhez és gasztronómiai hagyományokhoz kapcsolódó tevékenységek bemutatása, a helyben előállított élelmiszerek értékesítése, kóstoltatása.

Turisztikai Szolgáltató Központ: A megnövekedett turisztikai igények megfelelő szintű kiszolgálásának céljából jött létre. A megújult energiákkal működő épület komplexumot már úgy tervezték, hogy turisztikai szolgáltatások széles körét nyújtsa, így az épületben a 25 fő befogadására alkalmas konferencia terem mellett 2 db modern apartman lakást is kialakítottak.

Megújuló Energiaforrások Innovációs Ökocentruma, Öko-völgy: Az ökocentrum az Ausztria-Magyarország Interreg III/A program keretében valósult meg, a megújuló energiák alkalmazásának népszerűsítése végett. A melegvizet napkollektor, a fűtést peller tüzelésű kazán, az elektromos áramot pedig szélgenerátor szolgáltatja. Az épület a Megújuló Témaút Energiahálózat egyik nemzetközi állomása is, melyben konferenciák, tréningek, workshopok kerülnek megrendezésre, továbbá vállalkozásoknak biztosítanak irodahelyiséget. Az ökocentrum mellett található az Öko-völgy. A község célja, hogy a természetben meg kell óvni minden értéket, és olyan parkosítást kell végezni, ami illik a környezethez. A völgyben kialakításra került egy egészségmegőrzéshez kapcsolódó Vitalitás Park, aminek elemei közé tartozik egy fűszerkert. egy kemence és egy hideg-meleg vizes Kneipp taposó.

Hazai és nemzetközi együttműködések

Magyar energiaklub: Az Energiaklub Szakpolitikai Intézet és Módszertani Központ immáron 25 éve dolgozik a zöld energia térnyeréséért, a klíma- és emberbarát, demokratikus energiatermelésért Magyarországon. Céljuk az ésszerű energiafelhasználás, a helyi erőforrásokon alapuló gazdaság, energiapazarló fogyasztási szokások megváltoztatása és minden olyan tevékenység, ami megoldást nyújthat bolygónk élhetőbbé tételével. (<https://energiaklub.hu/>)

Smaragdfa Mozgalom: A smaragdfa-mozgalomhoz lehetőség van csatlakozni, melynek feltételei minimum 5 db tő megvásárlása, a településen való elültetésük, valamint a mozgalom népszerűsítése, új partnerkapcsolatok kialakítása.

RURENER – Vidéki települések az energia semlegességért: A RURENER olyan vidéki települések (falvak és kisvárosok) hálózata, melyeknek célja az energiafogyasztásuk a fosszilis energiákon való függőség csökkentése, helyettük a helyben lévő megújuló energiaforrások hasznosítása. A tagság egyik legnagyobb előnye, hogy lehetővé teszi vidéki közösségek számára a tapasztalatcserét, tudástranszfert, az egymástól való tanulást és saját közösségük népszerűsítését, mentor programok és testvérvárosi tevékenységek segítségével. A RURENER közösséget egy 12 projekt partnerből álló konzorcium alapította, melynek tagjai: Franciaország, Németország, Olaszország, Spanyolország, Görögország, Románia, Magyarország és az Egyesült Királyság.

Nagypáli község 2021-ben elnyerte az „Év digitális faluja” címet.

Forrás: <http://nagypali.hu/zold-ut>